

BACHADON BO'YNI SARATONIGA QARSHI EMLASH - EMLASH QOIDALARI, YON TA'SIRI VA OQIBATLARI

*Umarova Dilshoda Qodiraliyevna,
Sulaymonova Xosiyat Hamidjonovna,
Xo'jamnazarova Shahlo Ibrohimovna
Quva Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat
Salomatligi Texnikumi maxsus fan o'qituvchisi*

Annotatsiya: Bachadon bo'yni o'smasi 45 yoshgacha bo'lgan ayollar orasida xavfli o'sma kasalliklariga degeneratsiya chastotasi bo'yicha ikkinchi o'rinda turadi. Birinchi o'rinda ko'krak bezi shishi. Albatta, reproduktiv tizimning jiddiy kasalliklari mavzusi va ayniqsa ularning oldini olish imkoniyati zamonaviy ayollarni, shuningdek, maktab yoshidagi qizlarning ota-onalarini tashvishga solmoqda. Ushbu maqolada siz o'simta xavfini tug'diradigan omillar bilan tanishishingiz, emlashning oldini olish va qizlarning bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlash usullari, bu haqda sharhlar va fikrlar bilan tanishishingiz mumkin.

Key words: HPV, vaktsina, Gardasil, serviks

Xavf omillari va saraton sabablari

Tadqiqotlar shuni ko'rsatdiki, bachadon bo'yni o'smalarining eng keng tarqalgan sabablaridan biri ayollarda inson papillomavirusi (HPV) tarixi bo'lib, u asosan jinsiy aloqada bo'ladi. Jinsiy aloqada himoya vositalaridan foydalanish infeksiyadan himoya qilmaydi, chunki virus lateksdagi teshiklar orqali o'tishi mumkin. Yuqtirish lablar va teriga yuqtirish orqali ham sodir bo'lishi mumkin. Virus o'zini hech qanday namoyon qilmasligi va qulay sharoitlarni kutishi mumkin, masalan, immunitet tizimining zaiflashishi. U o'nlab yillar o'tgach o'zini ko'rsatishi mumkin.

Dastlabki bosqichlarda ushbu kasallik muvaffaqiyatli davolanadi, shuning uchun yuqori sifatli va o'z vaqtida tashxis qo'yish juda muhimdir. Servikal o'smaning paydo bo'lishi uchun xavf omillari (inson papillomavirusi bundan mustasno, u kiritilgandan so'ng hujayra mutatsiyasiga olib kelishi mumkin).

- juda erta boshlangan jinsiy faoliyat, erta homiladorlik (bachadon devorlarining pishmaganligi sababli);
- sheriklarning tez-tez o'zgarishi bilan buzuvchi jinsiy hayot;
- chekish (sigareta tutunidagi kanserogenlar tufayli);
- infeksiyalar va qo'ziqorin kasalliklari;
- noto'g'ri tanlangan gormonal kontratseptiv dorilar;
- uzoq dietalar, vitamin etishmasligi bilan yomon ovqatlanish.

Har yili Jahon sog'liqni saqlash tashkiloti kasallikning 500 mingga yaqin holatini va 7 millionga yaqin odam papillomavirus virusini yuqtiradi. Rossiyada har yili 8

mingta kasallik ayolning o'limi bilan tugaydi. Shuning uchun olimlar va shifokorlar ushbu xavfli va bunday keng tarqalgan kasallikka qarshi kurashish va oldini olish usullarini faol ravishda izlaydilar, ishlab chiqmoqdalar va amalga oshirmoqdalar. Ulardan biri bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlashdir.

Bachadon bo'yni saratoni qanday emlanadi?

Vaktsina profilaktika vositasidir va, albatta, uning harakati allaqachon mavjud bo'lgan o'smani davolashga qaratilgan emas. Bachadon bo'yni saratoni bilan kasallangan ayollarga inson papillomavirusini yuqtirganligi aniqlanganligi sababli, emlash unga yuqtirishning oldini olishga qaratilgan.

Statistikaga ko'ra, emlash o'nta holatdan sakkiztasida virusni rivojlanish xavfini kamaytiradi. Vaktsinaning profilaktikasi dunyoning oltmishdan ortiq mamlakatlarida joriy qilingan va faol qo'llanilmoqda. Ba'zi davlatlar uni milliy emlash taqvimiga kiritdilar. Bachadon bo'yni saratoniga qarshi muvaffaqiyatli emlash amaliyotlaridan dalda beruvchi dalillar allaqachon mavjud.

Masalan, Avstraliyada shtat bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlashni faol ravishda targ'ib qilmoqda. Mamlakat umuman o'z aholisi uchun majburiy vaktsinalarning juda keng ro'yxatiga ega. Avstraliya axborotni tarqatish uchun ommaviy axborot vositalaridan foydalanadi va emlashdan asossiz ravishda bosh tortganligi uchun ijtimoiy nafaqalar to'lashda cheklovlar tizimi mavjud.

2007 yildan buyon bu erda 12 yoshli maktab o'quvchilari emlandi. 26 yoshgacha bo'lgan qizlar bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlashdan bepul foydalanishlari mumkin edi. To'rt yildan so'ng, natijalar sarhisob qilindi va yosh ayollarda bachadon bo'yni o'smalari prekanserologik bosqichlari bilan kasallanish kamayganligi aniqlandi va endi anogenital sig'il holatlari qolmadi. Ushbu dastur boshlanganidan besh yil o'tgach, shifokorlar genital saratonni oldini olish va anogenital sig'illarning aholi orasida tarqalishini kamaytirish uchun 14 yoshgacha bo'lgan o'g'il bolalarni emlashga qaror qilishdi.

Bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlashni qaerdan qilish kerak

Rossiyaning ayrim mintaqalarida 2008 yildan beri profilaktika dasturlari ham mavjud. JSST maktablarda qizlar uchun emlashni amalga oshirishni tavsiya qildi. Ammo emlash bolalar poliklinikalarida amalga oshiriladi va faqat ayrim viloyatlarda bepul amalga oshiriladi. Buni tibbiy klinikalarda va emlash markazlarida pullik qilish mumkin. Ehtimol, shuning uchun ham mamlakatimiz aholisi orasida emlanganlarning ulushi juda ozdir.

Jahon amaliyotida ikkita vaktsina qo'llaniladi: ikki valentli - "Cervarix" - va tetravalent - "Gardasil".

Tavsiya etilgan emlash yoshi

Bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlash uchun tavsiya etilgan yosh 12-14 yoshni tashkil etadi (JSST ma'lumotlariga ko'ra), ammo hozirgi kunda ko'proq odamlar 10-13 yoshni tavsiya qilmoqdalar. Papillomavirus jinsiy yo'l bilan yuqadiganligi

sababli, jinsiy aloqadan oldin emlash eng samarali hisoblanadi. Bundan tashqari, 16-25 yoshdagi yosh qizlarga ham ukol qilinadi, keyin emlash shifokor tavsiyasi bilan belgilanadi.

Tadqiqot hali kutilmoqda, ammo dastlabki dalillar shuni ko'rsatadiki, keyingi yoshda emlash kafolatlanishi mumkin. Bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlashlar boshqa onkogen viruslardan, bachadon bo'yni displaziyasidan o'zaro himoyalaniшни shakllantiradi, shuningdek, jinsiy a'zolarining saraton kasalligini osonroq va samarali davolashga yordam beradi.

Gardasil va Serviks

Ikkala dori ham Rossiyada foydalanish uchun tasdiqlangan, ularning harakati turli xil HPV shtammlari bilan yuqtirishning oldini olishga qaratilgan.

Mushak ichiga ishlab chiqariladigan "Gardasil" suspenziyasi taniqli farmatsevtika kompaniyasi tomonidan ishlab chiqarilgan bo'lib, u so'nggi gen-injenerlik texnologiyalaridan foydalangan holda yaratilgan. Vaktsina tetravalent, ya'ni u virusning to'rt turidan himoya qiladi. Ayni paytda Gardasilning to'qqiz valentli in'ektsiyasi mavjud. Bunday keng ko'lamlı chora preparatni nafaqat genital siğillarning oldini olish uchun, balki ayol va erkak jinsiy organlarining o'sma kasalliklarini oldini olish uchun ham foydalanishga imkon berdi.

"Cervarix" bu ikki tomonlama dori, uning ta'siri ingliz farmatsevtika kompaniyasi tomonidan ishlab chiqilgan HPV ning ikki asosiy onkogen shakliga qaratilgan. Ushbu suspenziyadagi asosiy tarkibiy qismlarning ta'siri AS04 yordamchi tizimi tomonidan kuchaytiriladi, bu esa emlashga uzoq muddatli immunitetni keltirib chiqaradi. Gardasil singari, u faqat mushak ichiga yuboriladi.

Ushbu vaktsinalarda na tirik, na o'lik mikroorganizmlar mavjud, ammo virusning ko'payishi mumkin bo'lmagan oqsil membranalarining faqat tanasi inson papillomavirusiga qarshi immunitet hosil qilishi uchun zarur bo'lgan qismlari. Shuning uchun dorilar xavfsizdir va bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlash natijasida HPV infeksiyasi va bepustlik kabi nojo'ya ta'sirlarni keltirib chiqara olmaydi.

Dori-darmonlarni qabul qilish sxemalari

Ikkala dori ham faqat mushak ichiga yuborilishi mumkin. In'ektsiya joyi elkasi yoki tashqi sonidir. Ikkala emlash ham uch marta amalga oshiriladi.

- "Gardasil" birinchi kunida 0,5 ml hajmda va xuddi shu hajmdagi birinchi emlashdan boshlab 2 va 6 oydan keyin yana 2 marta. Tezlashtirilgan administratsiya kursi mavjud - birlamchi emlashdan bir oy o'tgach, keyin ikkinchi emlashdan keyin 3 oy.

- "Cervarix" shuningdek, uch marta AOK qilinadi, ularning har biri 0,5 ml, yordamchi moddasi tufayli qayta emlashga hojat yo'q. Birinchi doz bilan tanlangan har qanday kunda, keyin birinchi in'ektsiyadan 1 oy va olti oy o'tgach emlang.

Vaktsinalar flakonlarda yoki steril shpritslarda, suspenziyalar shaklida bo'ladi, demak, paket ochilganda, flakonda 2 ta qatlam (oq cho'kma va engil suyuqlik) mavjud bo'lib, ular qattiq silkitib aralashtiriladi. Flakonda begona qo'shimchalar bo'lmasligi kerak, preparat to'g'ri saqlanganligini va yaroqlilik muddati o'tganligini tekshirib ko'rish kerak.

Emlashga reaksiyalarning xususiyatlari

Ushbu vaktsinalarning yon ta'siri deyarli ko'pchilik vaktsinalarnikiga o'xshashdir. Ular mahalliy va umumiy reaksiyalarda paydo bo'ladi:

- in'ektsiya joyi qizarib ketishi yoki ozgina shishishi, qalinlashishi mumkin;
- teri döküntüsü va qichishish shaklida allergik reaksiya;
- tana harorati ko'tarilishi mumkin, zaiflik, bosh og'rig'i va bosh aylanishi hissi bor;
- oshqozon-ichak traktidan, ko'ngil aynish, epigastral og'riq, qusish kabi reaksiyalar ehtimol.

Birinchiidan, ginekologga tashrif buyurib, kerakli testlardan o'ting va shifokor bilan ushbu emlash sizning farzandingizga mos keladimi-yo'qligini muhokama qiling. Jarayondan so'ng, 30 daqiqa davomida shifokor nazorati ostida bo'lish va salbiy reaksiyalar haqida xabar berish yaxshiroqdir.

Noqulay reaksiyalarni davolash simptomatikdir: antipiretik, anti-allergik dorilar. Odatda ular bir necha kundan keyin yo'q bo'lib ketishadi.

Qo'llash mumkin bo'lmagan holatlar

Har qanday dori singari, vaktsinalar ham foydalanish uchun kontrendikatsiyaga ega:

- tarkibiy qismlarga individual intolerans yoki birinchi in'ektsiyaga kuchli allergik reaksiya;
- surunkali kasalliklarning kuchayishi;
- tana haroratining oshishi, yallig'lanish;
- nisbiy kontrendikatsiya - qon ivishining yomonligi.

Homiladorlik paytida, shuningdek, 9 yoshgacha bo'lgan bolalar uchun preparatni qo'llash mumkin emas, chunki uning ushbu bemorlar guruhiga ta'siri yomon o'rganilgan.

Emlash bo'yicha fikrlar: ijobiy va salbiy tomonlari

Albatta, bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlash yaqinda paydo bo'lgan va uning atrofidagi tortishuvlar bugungi kungacha davom etmoqda. Axir, ma'lumki, 15-20 yil papillomalarni yuqtirishdan ularning o'simtaga o'tishigacha o'tishi mumkin va shuning uchun ijobiy natijalar haqida ishonch bilan gapirish uchun uning kiritilishidan etarli vaqt o'tmagan.

Emlash shish paydo bo'lishidan 100% umrbod himoya qilishni kafolatlamaydi, chunki, birinchiidan, bu boshqa sabablarga ko'ra kelib chiqishi mumkin, ikkinchiidan,

dorilar asosiy HPV shtammlaridan himoyani o'z ichiga oladi, ammo bilasizki, hammasi emas.

Bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlash bo'yicha mutaxassislarning sharhlariga asoslangan shubhasiz ijobiy nuqta shundaki, ushbu emlashning qizlarga erta kiritilishi inson papillomavirusidan himoya qilishni kafolatlaydi. Bachadon bo'yni saratoniga chalingan ayollar soni yil sayin ko'payib bormoqda va vaksinaning profilaktikasi bugungi kunda kasallikning oldini olishning yagona vositasidir.

Serviks saratoniga qarshi emlashning sharhlari

Odamlarning Internetda bildirgan fikrlariga qaraganda, biz ushbu emlash to'g'risida mamlakatimiz aholisining xabardorligi juda past degan xulosaga kelishimiz mumkin. Asosan, bu har qanday emlashga qat'iy qarshi bo'lgan odamlardir. Ular og'ir metallarning to'planishi, emlashdan keyin bepushtlik, Amerika tibbiyotining "fitnasi" va boshqalar shaklidagi nojo'ya ta'sirlar haqida gapiradigan shubhali manbalarga murojaat qilishadi.

HPV tarixiga ega bo'lgan odamlarning fikri, ayollarning bachadon bo'yni saratoni xavfi, shubhasiz ijobiydir, ular ushbu emlashni o'zlari uchun va kelajakda qizlari uchun qilishgan. Shuningdek, chet elda (AQSh, Germaniya, Avstraliyada) istiqomat qilayotgan fuqarolarimizning bachadon bo'yni saratoniga qarshi emlash to'g'risida sharhlari qiziq. Ushbu lagerlarda emlash uchun muntazam ravishda qizlar emlash uchun tegishli yoshga etishganidan keyin beriladi. Ularning fikriga ko'ra, saraton xavfi nojo'ya ta'sirlar ehtimolidan ancha jiddiyroq va ularning muhitida salbiy oqibatlar aniqlanmagan.

Va nihoyat

Ushbu turdagi saraton kasalligini oldini olish uchun emlash yoki ishlatmaslik bolaning ota-onasi yoki ayolning o'ziga bog'liq. Har holda, siz pediatr, ginekolog, onkolog kabi mutaxassislarga murojaat qilishingiz kerak. INFEKTSION xavfi darajasini, genital organlarning o'sma kasalliklari bilan kasallanish oilaviy tarixini aniqlang.

Foydalanilgan adabiyotlar:

Internet ma'lumotlari:

www.ziyonet.uz

www.google.uz